

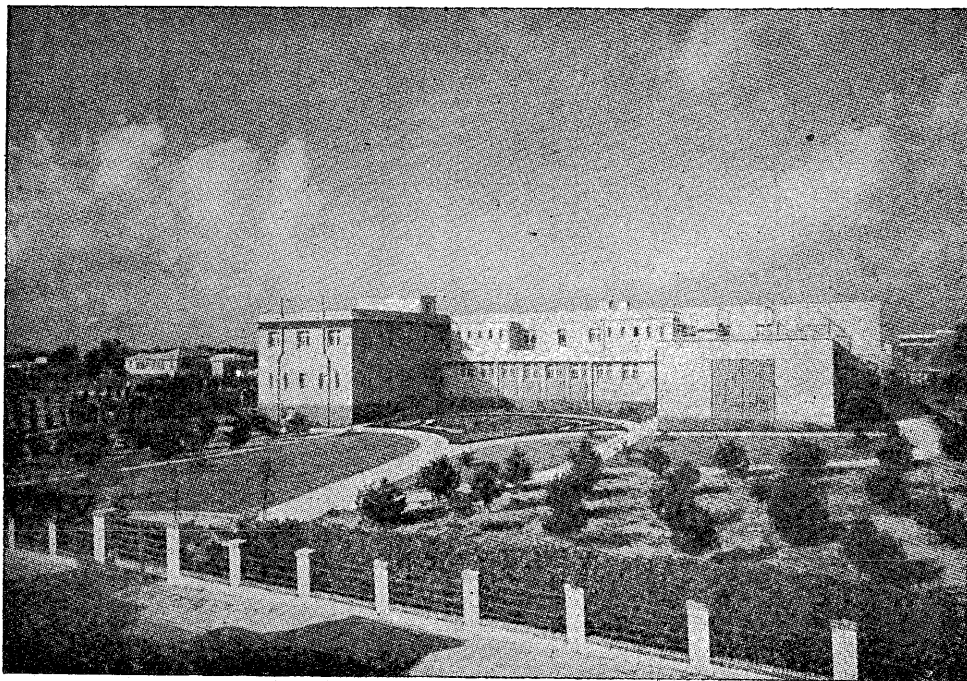
BRIEVEN UIT DEN VREEMDE.

Jeruzalem, 28 September 1934.

Waarde Redactie,

Mijn beloofde brief uit het Beloofde Land! Zoo vele indrukken volgen hier elkander op, dat ik bijna zou vergeten, ook als arts het land te bezien en mijn vakgenooten ervan te vertellen. Een dreunende ontploffing herinnert mij eraan, dat er veel te vertellen is: telkens hoort men, hoe de rotsbodem wordt gekliefd door dynamiet om de waterleiding tot stand te brengen, die Jeruzalem, dat thans zuinig moet leven met water, over één of twee jaren ruim van water zal voorzien. Van het riviertje Jarkon, bij de zee, tot Jeruzalem, 60 K.M. ver, 800 M. omhoog. liggen de buizen langs den weg, en in de stad is reeds over kilometers afstand door middel van ontploffingen de voor aangelegd, die straks de buizen moet bevatten.

Maar . . . narrat de tauris arator. Eerst mijn eigen rubriek: de beroepsbelangen.

STRAUS' gezondheidsdienst van Hadassah, Tel Aviv.

Veel valt daarvan nog niet te vertellen. De bevolkingsgroepen hebben elk haar eigen artsen. De 30000 Joden beschikken, sedert de uittocht uit Duitschland, over 700 practiseerende artsen. Zij hebben hun eigen organisatie, zoowel voor wetenschappelijke als maatschappelijke doeleinden, en te Tel Awiw wordt een boekje uitgegeven, geheel ingericht als de twee deeltjes van ons *Geneeskundig Jaarboekje*, maar het kost slechts 10 piasters (f 0.75).

Een ziekenfonds (Koepath Cholim) bestaat alleen voor de arbeiders; in de grootere plaatsen bevinden zich daaronder ook Arabieren, in het geheel 2 pCt. De verzekerde betaalt 15 piaster per maand en ontvangt daarvoor geneeskundige behandeling, ziekenhuisverpleging en ziekengeld. Voor een extra-bijdrage kan hij ook zijn gezin verzekeren. De Koepah bezit te Motza een eigen herstellingsoord in de bergen. Er bestaat *geen* vrije artsenkeus.

Te Jeruzalem heeft men ook een middenstandsverzekering en te Tel Awiw een ziekenhuis-verplegingsfonds.

Het aantal artsen onder de overige groepen der bevolking, Arabieren en Christenen, is naar verhouding tot de bevolking geringer.

Groot is het aantal ziekenhuizen. Als bijzonder prachtig moet het paleisachtige Italiaansche ziekenhuis worden genoemd. Ik heb er slechts twee bezocht: het Sjaarei Tzedek-ziekenhuis, waar de pionier dr. M. WALLACH reeds veertig jaren werkzaam is, die, met veel moeite, in tijden, dat zich nog geen Europeesch kapitaal in het land bevond, gezorgd heeft, dat de verpleging aan de eischen der zich ontwikkelende wetenschap bleef beantwoorden. De policlinieken worden zoowel door de Joodsche als de Arabische minvermogenen bezocht, en zóó is, met geringe middelen, aan een groot deel der bevolking veel goed gedaán.

Droevig bleef evenwel de algemeene toestand op hygiënisch gebied, totdat de Amerikaansche vereeniging Hadassah haar intrede deed, voornamelijk ondersteund door NATHAN en LINA STRAUS. Behalve het ziekenhuis, dat nu nog in oude gebouwen is geherbergd, welke evenwel gaandeweg door nieuwe worden vervangen, staan onder de hoede der vereeniging policlinieken op ieder gebied, consultatiediensten voor zwangere vrouwen, jonge kinderen, schoolhygiëne, oogen-

Bestrijding van trachoom in de scholen.

verzorging, verder schoolmaaltijden, speeltuinen en kinderkleding. Ten slotte een kinderdorp te Mevi Shefeye, waar honderd jongens en meisjes worden opgeleid voor den landbouw. In 1932 bijvoorbeeld is daar door de jongelieden een sinaasappelplantage van 5 H.A. aangelegd.

Enkele cijfers — ik hoop, neen verwacht, dat men ze niet droog zal vinden. In 1932 waren onder toezicht 5707 zwangere vrouwen, 9865 zuigelingen, 5887 „kleuters”. Door de zusters werden 37000 bezoeken aan de kinderen gebracht, en de 23 kinder-consultatielokalen ontvingen 122000 bezoeken van kinderen. ¶

Op de scholen leden in 1918 34 pCt. van de kinderen aan trachoom; in 1932 nog maar 7.3 pCt. Te Tel Awiw was de daling nog scherper: van 80 pCt. tot 4 pCt.

De ringworm daalde van 40 pCt. in 1920 tot minder dan 1 pCt. in 1928.

Van 1925 tot 1932 is de kindersterfte gedaald van 125 tot 85 per 1000 geboorten. Onder de kinderen die onder toezicht stonden, bedroeg in 1933 de sterfte slechts 38 per 1000.

Hadassah's afdeeling voor schoolhygiëne houdt toezicht over 30000 kinderen, in 130 bewaarscholen, 96 lagere scholen, 66 Talmoedscholen en 12 scholen voor uitgebreid onderwijs.

Weldra zullen voor de studie van het carcinoma twee centra te Jeruzalem bestaan. Eén, met 30 bedden, in het Hadassah-ziekenhuis, dat reeds in aanbouw

is en onder leiding zal staan van BERNARD ZONDEK. Het andere, waarvan de bouw dezen winter zal beginnen, zal onder leiding staan van KAPLAN te New York en 80 bedden bevatten. Reeds voor eenigen tijd werd bericht, dat de Universiteit daartoe een groot bedrag ten geschenke heeft gekregen.

De Universiteit! Heerlijk gelegen op den Scopusberg, met aan de ééne zijde het uitzicht over Jeruzalem, met al zijn torens en koepels, aan de andere zijde, over het diepe Jordaandal, met aan de overzijde de bergen van Moab. Een schaduwrijke tuin van pijnboomen, een uit de rots gehouwen amphitheater in de open lucht voor concerten en voordrachten, uitzien over het Jordaandal, een boekerij met carthotheek in het Hebreeuwsch, Arabisch, Russisch, Duitsch en Jiddisj, en een prachtige studiezaal. Laboratoria op allerlei gebied. Doch in de „Realwenschappen” bijna alleen studie, geen studenten, geen onderwijs. Toch zal voor de toenemende bevolking met haar groot aantal intellectueelen hooger onderwijs op dit gebied noodzakelijk worden, en aan geleerden ontbreekt het in het geheel niet. Voor de geneeskundige faculteit zullen ook, behalve in de beide carcinoom-cliniken, genoeg ziekenhuisbedden ter beschikking staan in het Hadassah-Ziekenhuis, waar bovendien door mevr. prof. GETSOWA een prachtige pathologisch-anatomische verzameling, ook met een aantal microscopische praeparaten is aangelegd, die zij mij met gerechtvaardigden trots heeft getoond. In het ziekenhuis hebben jaarlijks 40 tot 60 obducties plaats.

Ook zou ik gaarne uitweiden over den oogheekundigen dienst, doch deze brief mag niet te lang worden. Er heerscht hier veel conjunctivitis, die, wat het aantal gevallen betreft, haar toppunt bereikt in den voorzomer; wat de complicaties betreft, in den nazomer. Nu wordt in de meer goedaardige periode in de afscheiding voornamelijk de bacil van KOCH—WEEKS aangetroffen, in de kwaadaardige periode de gonococcus. De oogarts, dr. FEIGENBAUM, deelde mij mede, dat de patiënten dezen coccus dan alleen in het oog herbergen. Het aantal gevallen van *actief* trachoom neemt gelijktijdig toe met dat van de meer ernstige conjunctivitis. Dit alles is door FEIGENBAUM door middel van duidelijke graphieken opgeteekend.

Er is op dit gebied nog veel meer in het land te verbeteren dan Hadassah reeds heeft gedaan. Telkens ontmoet men, vooral in Arabische en Yeminitische dorpen, eenoogigen of blinden.

Maar — er wordt gewerkt, aan alle kanten. En in korten tijd is reeds zooveel bereikt, dat men ook op ons gebied de herleving van dit schoone land mag verwachten.

H. PINKHOF.